

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82499,Janik-Jerzy.html>
2022-09-30, 21:04

Janik Jerzy

JANIK Jerzy (30 IV 1927, Lwów – 20 III 2012, okolice Krakowa), fizyk. Syn Alfreda, lekarza, matka była laborantką i higienistką.

Od 1930 mieszkał z rodzicami w Iwoniczu-Zdroju, a od 1934 w Łodzi. Ojciec zginął w Katyniu, a matka z synem w czasie okupacji przedostała się do Krakowa. Tam J. zdał w 1944 maturę na tajnych kompletach i rozpoczął studia na podziemnym UJ; w 1948 uzyskał stopień magistra, a dwa lata później stopień doktora. W 1954–60 kierował Zakładem Fizyki Ogólnej, a następnie do 1972 Katedrą Badań Strukturalnych w Inst. Fizyki UJ. W 1960, gdy miał zaledwie 33 lata, otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego (zwyczajnego w 1972). Od 1955 aż do śmierci pracował jednocześnie w Inst. Fizyki Jądrowej na Bronowicach. W 1968 wystąpił w obronie studentów aresztowanych za udział w demonstracji. Był za to szykanowany i w końcu zmuszony do zrezygnowania z pracy na UJ.

Za namową H. Niewodniczańskiego J. zajął się fizyką neutronów, która wtedy była rozwijającym się działem tej dziedziny nauki; już w 1954 przedstawił na Konferencji Genewskiej ważne wyniki pomiarów przekroju czynnego neutronów. W Inst. Fizyki Jądrowej J. kierował od 1956 Pracownią Neutronową, a od 1960 Zakładem Badań Strukturalnych. W Zjednoczonym Inst. Badań Jądrowych w Dubnej stworzył silną polską grupę, która prowadziła badania przy impulsowym reaktorze jądrowym. Z żoną Janiną, profesorem w Inst. Chemii UJ, stworzył zespół badawczy fizyków i chemików: Krakowską Grupę Kryształów Molekularnych i Ciekłych Kryształów. Prowadzili oni badania przejść fazowych oraz dynamiki i struktury układów molekularnych.

J. był przyjacielem z lat młodości K. Wojtyły, późniejszego

papieża Jana Pawła II; organizowane przez nich nieformalne spotkania na temat związków nauki i religii, początkowo w mieszkaniu państwa Janików, przekształciły się w seminaria naukowe, a po wyborze K. Wojtyły na papieża przeniosły się do Włoch. Doprowadzenie do interdyscyplinarnych spotkań „Nauka-Religia-Dzieje” w Castel Gandolfo J. uważał za dzieło swego życia.

Był członkiem PAN (od 1973, rzeczywistym od 1983), PAU oraz Norweskiej Akad. Nauk i Literatury. We IX 2012 imieniem J. nazwano jedną z alei na terenie Zjednoczonego Inst. Badań Jądrowych w Dubnej.

J. zmarł nagle w pociągu w drodze z Krakowa do Warszawy.

80 lat Jerzego Janika, „Postępy Fizyki” 2007, t. 58, z. 6; A. Fuliński: *Jerzy Antoni Janik (30 IV 1927–20 III 2012)*, „Rocznik PAU” 2011/12, s. 294–296.

Andrzej Kajetan Wróblewski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)